

Маріупольський
університет

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР

**Матеріали XII Міжнародної
науково-практичної конференції**

12 грудня 2025 року

Київ 2025

Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, 12 грудня 2025 р. / За заг. ред. к.е.н., доцента Марени Т.В. — Київ: МДУ, 2025. — 118 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь науковці, викладачі, фахівці-практики, здобувачі вищої освіти.

Основні напрями роботи конференції:

- Безпекова складова соціально-економічного розвитку країн світу;
- Розвиток інтеграційних процесів в умовах військово-політичного конфлікту;
- Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації;
- Інноваційно-інвестиційна діяльність країн світу;
- Забезпечення конкурентоспроможності національних економік;
- Проблеми забезпечення сталого розвитку;
- Особливості повоєнного відновлення економіки України.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. Обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції у сфері вивчення особливостей інтеграції країн у систему світогосподарських зв'язків;
2. Розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин країн світу.

СЕКЦІЯ РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВО- ПОЛІТИЧНОГО КОНФЛІКТУ

БЕЗЗУБЧЕНКО О.А.,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
Маріупольський державний університет

КОЛЕСНИКОВА Т.А.,

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
ОП «Міжнародна економіка»,
Маріупольський державний університет

ОСНОВНІ РЕГІОНАЛЬНІ НАПРЯМКИ СВІТОВОЇ МІГРАЦІЇ

Світова міграція має певні стійкі географічні патерни, які формуються під впливом економічних, демографічних, політичних та безпекових факторів. Нижче наведено ключові міграційні напрямки, які охоплюють як міжнародні, так і внутрішньо-регіональні переміщення населення [1].

Таблиця 1

Основні міграційні напрями

Напрямок	Орієнтовний обсяг (млн)	Основні країни
Південь → Північ	85	Африка/Азія → ЄС/США/Канада
Південь → Південь	75	Африка→Африка; Азія→Азія; Лат. Америка→Лат. Америка
Схід → Захід	30	Сх. Європа → Зах. Європа
Латинська Америка → США/Канада	25	Мексика, Венесуела → США/Канада
Азія → Перська затока	23	Індія, Пакистан, Філіппіни → ОАЕ, Саудівська Аравія
Біженці (регіональні)	45	Сирія→Туреччина; Україна→ЄС; Афганістан→Пакистан

1. Південь → Північ (South → North) – найпотужніший напрямок глобальної міграції, де через різницю у рівнях добробуту; різницю в оплаті праці (іноді у 5–10 разів); потребу розвинених країн у робочій силі (старіння населення, дефіцит кадрів); стабільність політичних інституцій у приймаючих державах, основними маршрутами є:

Азія → Європа

Азія → Північна Америка

Африка → Європа

Латинська Америка → США та Канада

2. Південь → Південь (South → South) – другий за масштабами напрям, який складає близько 38–40% усіх мігрантів з країн, що розвиваються, переїжджають у такі ж країни, через регіональну мобільність і відкриті кордони, економічні зони співпраці (ECOWAS, MERCOSUR), регіональні конфлікти та біженці, простіші умови працевлаштування, ніж у Європі/США [2].

Основними маршрутами цього напрямку є :

Африка → Африка (особливо Західна та Східна)

Південна Азія → Перська затока

Латинська Америка → Чилі, Аргентина, Мексика

Південно-Східна Азія → Малайзія, Сінгапур, Таїланд

3. Схід → Захід (East → West) – традиційний європейський напрямок, де мігранти переміщуються через такі мотиви як різниця в рівні заробітних плат, стабільність соціальної системи, високий попит на робітників середнього та низького рівня кваліфікації (догляд, логістика, будівництво, промисловість).

Основними маршрутами цього напрямку є [3] :

Східна Європа та Балкани → Німеччина, Австрія, Нідерланди, Швейцарія

Україна, Грузія, Молдова → ЄС

4. Захід → Захід (West → West) – внутрішньорегіональна міграція розвинених країн, передумовами якої є свобода пересування у ЄС, близькість культурних і мовних стандартів, мобільність висококваліфікованих кадрів, наукова й освітня міграція. Основними маршрутами цього напрямку є :

США ↔ Канада

Країни ЄС між собою (Польща → Німеччина, Португалія → Франція, Франція → Бельгія тощо)

Австралія ↔ Нова Зеландія

5. Схід → Перська затока – один із найбільших у світі трудових міграційних маршрутів на якому домінує контрактна трудова міграція; короткострокові або середньострокові контракти; діють обмежені права на постійне проживання. Цей міграційний потік характеризується також великими обсягами грошових переказів у країни походження. Основні країни призначення: Саудівська Аравія, ОАЕ, Катар, Кувейт, Оман, Бахрейн. Регіони походження: Індія, Пакистан, Бангладеш, Філіппіни, Індонезія, Непал

6. Африка → Європа – стійкий, але дуже ризиковий напрямок, де міграція відбувається через економічні труднощі, демографічний вибух у Африці, кліматичні зміни (Сахель), політичну нестабільність. Особливістю даного напрямку є те, що значна частина перетинів — нерегулярні мігранти.

Основними коридорами тут є:

Північна Африка → Італія / Іспанія / Франція

Субсахарська Африка → Лівія → ЄС

7. Латинська Америка → США та Канада – найбільший коридор Західної півкулі, де мігранти рухаються через економічні диспропорції, криміногенність та насильство у країнах походження, політичні кризи (особливо Венесуела).

Країни походження мігрантів: Мексика, Гватемала, Гондурас, Венесуела, Куба, Колумбія.

8. Міграція талантів («brain drain / brain gain») – переважно Схід → Захід / Південь → Північ. Особливістю цього міграційного потоку є галузева спрямованість, країни призначення отримують інтелектуальний капітал, країни походження часто втрачають освічених фахівців. Мігранти переважно рухаються у межах ІТ, медицини, науки та інженерії [4].

Основними потоками міграції талантів є:

Індія, Китай → США, Канада, Велика Британія, Австралія

Східна Європа → Західна Європа

9. Освітня міграція – має глобальний напрямок, але найбільший потік — до англomовних країн. Основними центрами освітньої міграції є: США, Велика Британія, Канада, Австралія, Франція, Німеччина. До країн донорів цього міграційного потоку належать (Китай, Індія, Південна Корея, В'єтнам).

Азія → Захід

10. Біженці та примусова міграція – головний напрям це Південь → Сусідні країни регіону, але більшість біженців не потрапляють у Європу чи США — вони залишаються в сусідніх країнах. Топ-напрямки:

Сирія → Туреччина, Ліван, Йорданія

Україна → ЄС

Афганістан → Пакистан та Іран

Судан → Чад, Південний Судан

ДР Конго → Уганда, Руанда

У контексті глобальних демографічних і соціально-економічних змін особливого значення набуває аналіз міграційних процесів саме в Європейському Союзі. ЄС є одним із головних центрів тяжіння міжнародних мігрантів та водночас одним із найбільш вразливих регіонів до зовнішніх і внутрішніх міграційних викликів. Високий рівень урбанізації, старіння населення, дефіцит робочої сили у ключових секторах, а також геополітичні кризи в сусідніх регіонах формують унікальну міграційну динаміку, яка істотно впливає на економічну стабільність, соціальну інтеграцію та безпекову політику ЄС. Саме тому дослідження міграційних процесів у ЄС є важливою передумовою для розуміння сучасних трендів розвитку європейських ринків праці, оцінки ефективності політик інтеграції й прогнозування довгострокових наслідків для економічного зростання, соціальної згуртованості та безпекової архітектури регіону.

Список використаних джерел:

1. World Migration Report URL: 2024 <https://worldmigrationreport.iom.int/msite/wmr-2024-interactive/>
2. International Migration Outlook 2025 report URL: https://www.oecd.org/en/publications/international-migration-outlook-2025_ae26c893-en.html
3. International migration. URL: <https://www.un.org/en/global-issues/migration>
4. Glossary on Migration URL: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf

ІЩУК Ю.А.,

доктор філософії,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин,

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ДУДНИК М.І.,

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

ОП «Міжнародний бізнес. Бізнес-переклад»,

Донецький національний університет імені Василя Стуса

СУЧАСНА МИТНА ПОЛІТИКА ЯПОНІЇ

Вступ. У науковому дослідженні розглядаються ключові тенденції митної політики Японії, що формуються під впливом глобалізації торгівлі, стрімкого зростання електронної комерції та екологічних ініціатив. Однією з визначальних рис є посилення ролі програм довіри для операторів міжнародної торгівлі, зокрема програми АЕО, яка слугує інструментом одночасного спрощення процедур і підвищення безпеки логістичних ланцюгів.

Мета роботи. Систематизація сучасних трендів митної політики Японії, аналіз їх взаємозв'язків та формулювання практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності митного адміністрування в умовах цифрової трансформації та зростаючих ризиків у сфері e-commerce.

Основна частина. У 2023–2024 роках розвиток програми АЕО в Японії супроводжується активним просуванням механізмів взаємного визнання з ключовими торговельними партнерами – Південною Кореєю, Сінгапуром та Європейським Союзом. Водночас у 2024 році кількість учасників програми зросла на 15% порівняно з попереднім роком, що свідчить про зростаючий інтерес бізнесу до спрощених митних процедур і підвищення рівня безпеки міжнародної торгівлі [1].

Паралельно митна адміністрація посилює ризик-орієнтований підхід, який реалізується через регулярні навчальні програми, участь у міжнародних проектах технічної допомоги та